

Naised ja mehed spordis

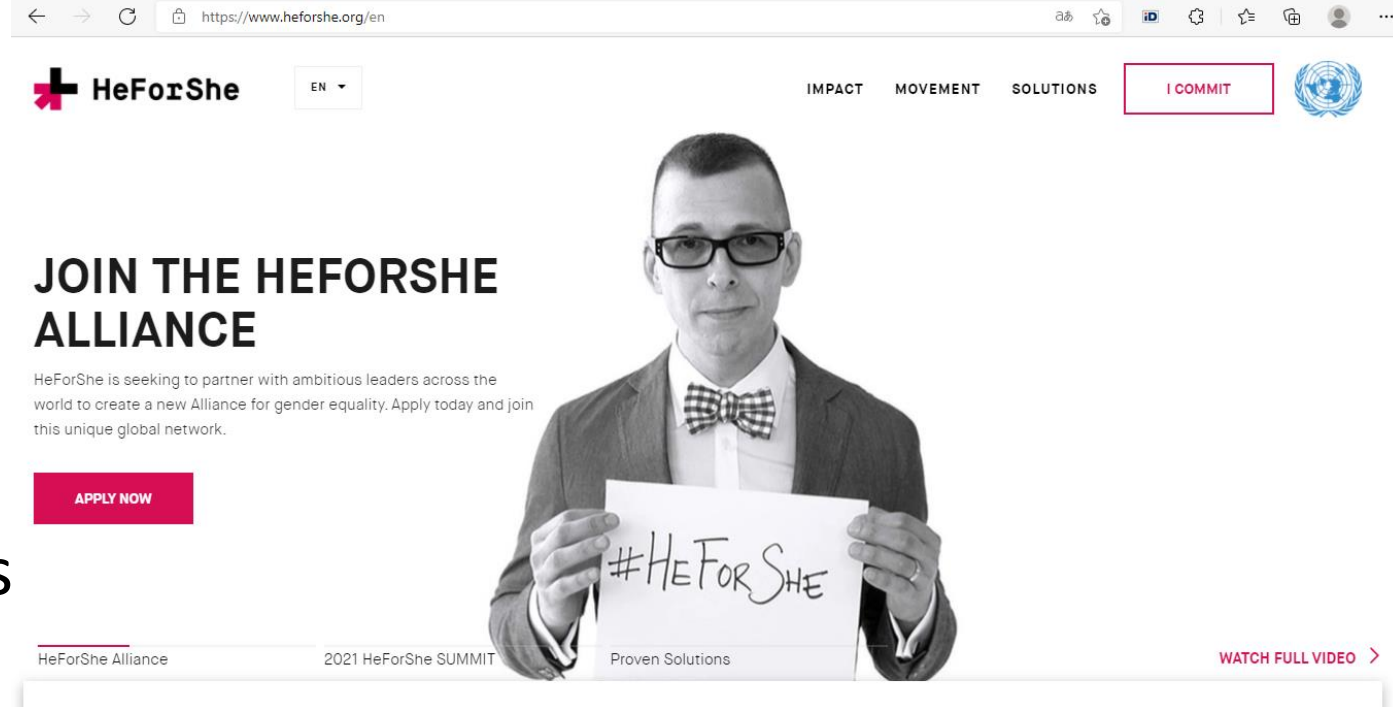
Mariann Adelbert

ENUT

5. august 2021

„HeForShe“

- ÜRO projekt
- Leedu olümpiakomitee algatus
- Eesmärgid:
  - Kutsuda mehi liituma naistega võitluses soolise võrdõiguslikkuse eest spordis
  - Loobuda vanadest stereotüüpidest
  - Muutuda ühtseks
- "Me näeme endiselt juhtumeid, kus meeste ja isegi naiste endi uskumused ja hoiakud takistavad naiste saavutusi elus" -Algirdas Monkevičius

HeForShe

EN

IMPACT MOVEMENT SOLUTIONS I COMMIT

JOIN THE HEFORSHE ALLIANCE

HeForShe is seeking to partner with ambitious leaders across the world to create a new Alliance for gender equality. Apply today and join this unique global network.

APPLY NOW

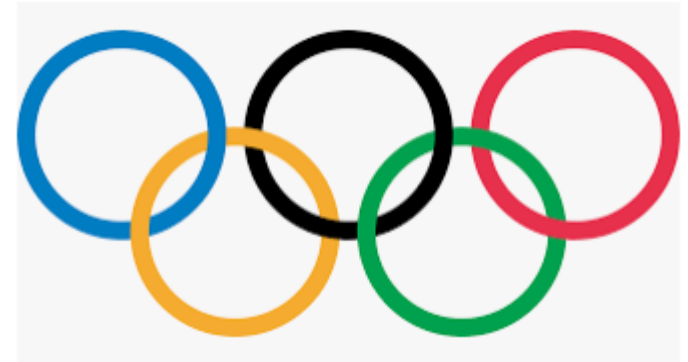
HeForShe Alliance 2021 HeForShe SUMMIT Proven Solutions

WATCH FULL VIDEO >

- Spordimaailma oluline punkt - 1972. aasta haridusseadus
- Kõige olulisemat pöördepunkti naiste kergejõustiku ajaloos
- Allkirjastatud Kongressi ja president Richard Nixon poolt
- Ajalooline seadusandlus nõudis naistele võrdsete võimaluste pakkumist hariduses ja spordis
- Keelati sooline diskrimineerimine mis tahes haridusprogrammis, mis on rahastatud

Olümpiamängud enne ja praegu

- 1900. aasta (Pariis) - Esimene olümpia naiste jaoks
Võistlesid 22 naist ja 975 meest
- 1948. aastal (London) - 3680 meest ja 393 naist
- 1976. aastal (Kanada) - 4,824 meest ja 1,260 naist
- 2012. aastaks (London) oli naiste osalus 44%
- 2016. aastaks (Rio de Janeiro) oli naiste osalus 45%
- 2020. aastal (Tokyo) on naiste osalus 49%

Tokyo Olümpiamängud 2020

- Ajaloo esimesed sooliselt tasakaalustatud mängud (49%-51%)
- 206 riiklikul olümpiakomiteel (NOC) peab esmakordselt olema oma olümpiakoondistes vähemalt üks nais- ja üks meessportlane
- Riigilippu julgestati avatseremoonial kandma ühel nais ja ühel meessportlasel
- Pildil on Tonga sportlased Malia Paseka ja Pita Taufatofua

Allikas: Berman, J. (2021). The Tokyo Olympics' Somber Opening Ceremony Was Saved—Barely—by the Athletes

Millised on soolise ebavõrdsuse peamised probleemid
spordis?

1. Naiste osalemine spordis

- 2014. aasta uuringute järgi teeb vähemalt kord nädalas trenni 45% mehi ja 37% naisi
- Vahe on kõige suurem nooremate seas
- 15-24. aastaste puhul teeb vähemalt kord nädalas trenni 74% mehi ja 55% naisi
- 2016. aasta andmetel töötab spordis veidi rohkem mehi kui naisi (55% vs 45%)
- Osalemismäär sõltub spordialast
- Jalgpalliliidul Saksamaal on registreeritud 5,4 mln. meesjalgpallurit ja 0,8 mln. Naisjalgpallurit

2. Võrdne esindatus ja sootundlikkus otsuste tegemisel

- Naised endiselt alaesindatud spordiasutuste otsustuskogudes kohalikul, riiklikul, Euroopa ja ülemaailmsel tasandil
  - Juhtimine ja otsuste tegemine on suurimad väljakutsed, millega sport silmitsi seisab soolise võrdõiguslikkuse suunas
  - NÄITED:
    - Saksamaa: 43% olümpiasportlast, 13% rahvusvahelisi treenereid, 16% juhtivatest kohtadest Saksamaa spordiorganisatsioonides on naised
    - Naised moodustasid Euroopa tasandil Euroopa olümpiaspordi liitude otsustuskohtadest 2015. aastal Euroopas 14%
- Naised olid ainult 4% presidentidest või esimeestest ja 9% asepresidentidest -presidendid

Juhtumiuuring Equality Erasmus+ partneritelt

- Üldine eesmärk: Edendada soolist võrdõiguslikkust ja vaidlustada sooline diskrimineerimine rohujuure tasandi spordis kogu Euroopas, tehes koostööd ja vahetades parimaid tavasid ja teadmisi erinevate spordialade vahel.
- Pigem aruteluring teema kohta
- Eesmärk välja selgitada, millised on:
  - a) Struktuurilised tõkked: diskrimineerivad normid, väärtused ja institutsioonilised tavad**
  - b) Kultuurilised tavad: hoiakud ja soolised stereotüübid**
  - c) Suutlikkuse lüngad: haridus, võrgustikud/kontaktid, ressursid**

Tulemused: domineeris mittetoetav seltskond, sooliste rollide ja seksismi piiramine, ressursi ning oskuste/koolituste puudumine ja viimaseks enesekindluse puudumine

- Maailmas on juhtivatel kohtadel esindatud vaid 19,7% - see näitab selgelt naiste alaesindatust.
- Vaid neljas riigis - Cooki saartel (Uus-Meremaa), Norras, Fidžis ja Rootsis - on naiste osakaal üle 30 %.

3. Sooline võrdõiguslikkus sporditreeneritöös

- Sarnaneb eelmisele teemale
- Naised on alaesindatud kõikidel võistlustasanditel, kohalikul tasandil ja rahvusvahelisel areenil
- Nais treenereid leidub sagedamini spordialadel, kus osaleb palju naisi (nt tants, võimlemine, iluuisutamine ja ratsasport)
- UK uuringute kohaselt on vaid 30 protsenti sporditreeneritest naissoost ja värskelt kvalifitseeritud treenerid igal aastal, vaid 17 protsenti naised
- 2016. aasta suveolümpiamängud Rio de Janeiros oli naissoost akrediteeritud treenerite osakaal oli vaid 11 protsenti

4. Sooline vägivald spordis ja selle kaudu

- Spordis esineb soopõhist vägivalda
- Andmed soolise ja seksuaalse ahistamise kohta spordis varieeruvad 14% ja 73% vahel 9 Euroopa riigis
- Arvatakse, et soolist ja seksuaalset ahistamist esineb kõigil spordialadel
- Seksuaalse ahistamise kogemus suureneb, kui minnakse harrastuselt eliidi tasemele
- Verbaalne seksuaalne ahistamine näib olevat spordis kõige sagedasem ahistamise vorm

Näide Eestist:

- Artikkel: Koitlat süüdistatakse noorema kui 14-aastase muul viisil teadvalt seksuaalses ahvatlemises ja muu sugulise iseloomuga teo toimepanemises mõjuvõimu kasutades.

Laste seksuaalses väärkohtlemises süüdistatava treeneri pikaaegne abiline: olen sellest aastaid rääkinud, aga keegi ei uskunud

Jarmo Jagomägi
REPORTER

Näide Eestist 2:

Delfi Sport

Korvpall

Jalgpall

Kergejõustik

Rally Estonia

OM 2020

Tennis

EESTI

21.03.2021, 22:50

Korvpallikoondise endine peatreener Getulio skandaalist: mõistsin, et appi... ka mina olen teismelisena olnud samas olukorras

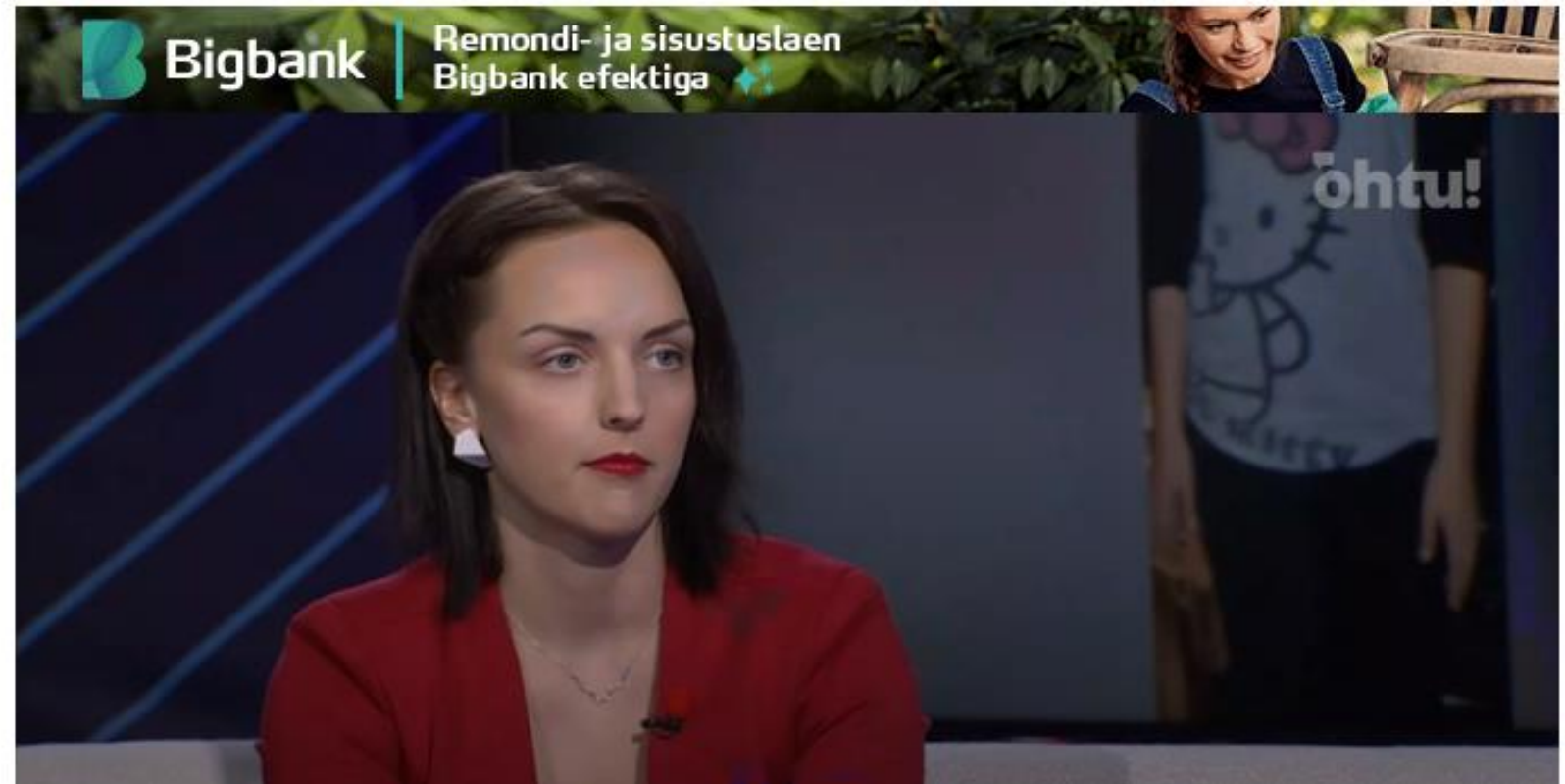
Allikas: Süvari, A. (2021). "AK.Nädal" uuris, kuidas ennetada alaealiste väärkohtlemist spordis. *ERR*.

Näide Eestist 3:

VIDEO › Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis

Postimees Sport

Allikas: Postimees Sport. (2021). VIDEO › Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis. *Postimees*.

Näide Soomest:

- Neli protsenti naistest ja üks protsent meestest tunnistas, et on kogenud seksuaalset vägivalda
- 70 sportlast oli survestatud vahekorda astuma
- 14 atleeti tunnistas, et on langenud vägistamise ohvriks
- Kõige rohkem on ahistamise ohvriteks langenud noored naissoost sportlased

Uuring: iga neljas Soome sportlane on kogenud seksuaalset ahistamist

Christopher Krutto

REPORTER

Allikas: Krutto, C. (2021). Uuring: iga neljas Soome sportlane on kogenud seksuaalset ahistamist. *Postimees*.

5. Soolised stereotüübid spordis ja meedia roll

- Nais sportlasi on endiselt kujutatud viisil, mis aitab kaasa naiste spordisaavutuste marginaliseerumisele
- Meeste spordialad saavad meedias palju rohkem kajastust kui naiste spordialad
- Rahvusvaheliselt esindavad naised trükiajakirjanduses ja meediatootmises vaid 10 % ametikohtadest
- 2012. aasta Londoni olümpiamängudel olid vaid 15% ajakirjanikest ja fotograafidest naised
- Naised saavad siiani üsna palju tähelepanu riietuse näol:

Norra näide:

Võrkpall

Käsipall

Laskesuusatamine

Auto-Moto

Ekstreemsport

Sõudmine

Vehklemine

KÄSIPALL

20.07.2021, 10:42

Norra naised keeldusid bikiinides mängimisest ja said karistuseks rahatrahvi (167)

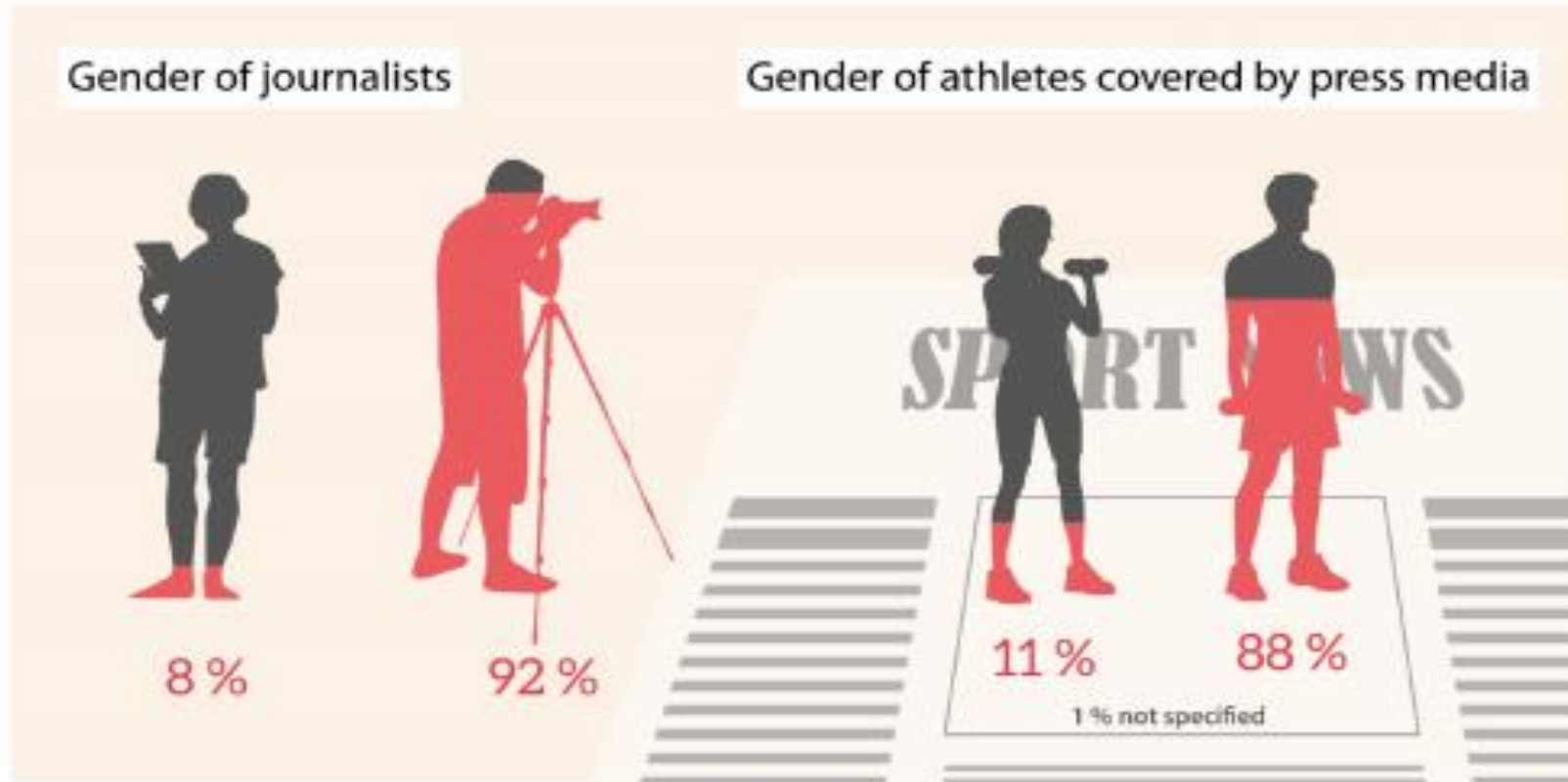
Meelis Naudi
toimetaja

- Naiste bikiinide püksid peavad olema pingul ning nende lõige peab minema puusa suunas üles ja külje pikkus ei tohi ületada kümnet sentimeetrit
- Mehed peavad kandma lühikesi pükse ning varrukateta särki.
- Kas naised võiksid saada ise otsustada, millised riideid nad oma alal kannavad?

Tabel: naiste ja meeste kajastus meedias, 2011

Figure 4 – Proportion of sports journalists by gender and athletes covered in articles, worldwide, 2011

Allikas: Katsarova, I. (2019). *Gender equality in sport: Getting closer every day*. European Parliamentary Research Service.

Meedia roll

- UNESCO andmetel on ainult 4% spordimeedia sisust pühendatud
- Põhjused miks naiste sporti ei vaadata:
  - 1) Telesaadete puudumine
  - 2) Eelistatakse spordialasid, kus on mehed esindatud
  - 3) Naised on spordis kehvemad nii oskuste kui ka jõu poolest

Euroopa Parlamendi seisukohad soolise võrdõiguslikkuse kohta spordis

- Järjekindel poolehoid soolise võrdõiguslikkuse teemale spordis
- Valdkonnad:
  - 1) lõpetada meeste ja naiste erialade eristamine tippspordis
  - 2) nais sportlaste tervise kaitse
  - 3) soolise vägivalla ennetamise meetmete vastuvõtmine
  - 4) naiste osalemise parandamine otsuste tegemisel
- 2007. aasta resolutsioonis keskendus parlament haridusega seotud sooliste küsimustele spordis.
- 2012. aasta resolutsioon kutsus spordiorganisatsioone tungivalt üles julgustada veelgi naiste osalemist spordis ja spordiorganisatsioonide juhtorganites

- **Milliste sporti ja soolist võrdõiguslikkust puudutavate teemadega tuleks tänapäeval rohkem tegeleda?**

Kas võiks olla uus teema tänapäeval?

Delfi Sport

Korvpall

Jalgpall

Kergejõustik

Rally Estonia

OM 2020

Tennis

UUDISED

01.08.2021, 20:04

Geneetik: soovahetajaid ei tohi lasta naiste spordivõistlustele (71)

Taavi Minnik

Allikas: Minnik, T. (2021). Geneetik: soovahetajaid ei tohi lasta naiste spordivõistlustele. *Delfi Sport*.

Kas kellelgi on küsimusi või ettepanekuid?

Aitäh kuulamast!

Kasutatud allikad

- Berman, J. (2021). The Tokyo Olympics' Somber Opening Ceremony Was Saved—Barely—by the Athletes. Allikas: <https://time.com/6083353/tokyo-olympics-opening-ceremony-parade-of-nations/>
- Euroopa Nõukogu. (2016). GENDER EQUALITY AND PARTICIPATION IN SPORT. Allikas: <https://rm.coe.int/bis-factsheet-gender-equality-sport-participation-en/1680714b90>
- European Institute for Gender Equality. Relevance of gender in the policy area. Allikas: <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/sport>
- Mansky, J. & Wei-Haas, M. (2016). The Rise of the Modern Sportswoman. *Smithsonian Magazine*. Allikas: <https://www.smithsonianmag.com/science-nature/rise-modern-sportswoman-180960174/>
- Jagomägi, J. (2021). Laste seksuaalses väärkohtlemises süüdistatava treeneri pikaäegne abiline: olen sellest aastaid rääkinud, aga keegi ei uskunud. *Postimees*. Allikas: <https://sport.postimees.ee/7208077/laste-seksuaalses-vaarkohtlemises-suudistatava-treeneri-pikaegne-abiline-olen-sellest-aastaid-raakinud-aga-keegi-ei-uskunud>
- Katsarova, I. (2019). *Gender equality in sport: Getting closer every day*. European Parliamentary Research Service.
- Krutto, C. (2021). Uuring: iga neljas Soome sportlane on kogenud seksuaalset ahistamist. *Postimees*. Allikas: <https://sport.postimees.ee/7059421/uuring-iga-neljas-soome-sportlane-on-kogenud-seksuaalset-ahistamist>
- Minnik, T. (2021). Geneetik: soovahetajaid ei tohi lasta naiste spordivõistlustele. *Delfi Sport*. Allikas: <https://sport.delfi.ee/artikkel/94178921/geneetik-soovahetajaid-ei-tohi-last-naiste-spordivoistlustele?fbclid=IwAR3TrSSnz4WeD21X8kUzZb2wCPwMxPzBmLBXbNocP6DX7RJ8-RHbZEndMG8>
- Naudi, M. (2021). Norra naised keeldusid bikiinides mängimisest ja said karistuseks rahatrahvi. *Delfi Sport*. Allikas: <https://sport.delfi.ee/artikkel/94053209/norra-naised-keeldusid-bikiinides-mangimisest-ja-said-karistuseks-rahatrahvi>
- Postimees Sport. (2021). VIDEO } Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis. *Postimees*. Allikas: [VIDEO } Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis - Jalgpall - Postimees Sport: Värsked spordi uudised Eestist ja välismaalt](https://sport.postimees.ee/7208077/laste-seksuaalses-vaarkohtlemises-suudistatava-treeneri-pikaegne-abiline-olen-sellest-aastaid-raakinud-aga-keegi-ei-uskunud)
- Süvari, A. (2021). "AK.Nädal" uuris, kuidas ennetada alaealiste väärkohtlemist spordis. *ERR*. Allikas: <https://sport.err.ee/1608150250/ak-nadal-uuris-kuidas-ennetada-alaeealiste-vaarkohtlemist-spordis>
- [sue-ahandbookofbestpractice.pdf \(sportanddev.org\)](https://sportanddev.org/sue-ahandbookofbestpractice.pdf)